Základní škola Moravany, okr. Pardubice

Komenského 118, 533 72 Moravany

IČO: 48160164

Školní vzdělávací program pro školní družinu

OBSAH:

1. Úvod……2
2. Charakteristika ŠD……..2
3. Cíle zájmového vzdělávání……..……2
4. Formy vzdělávání……3
5. Evaluace ŠD……..….4
6. Časový plán……..….4
7. Vzdělávací obsah…….4
8. Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání……..7
9. Personální podmínky……...……8
10. Materiální a ekonomické podmínky……..…8
11. Bezpečnost a ochrana zdraví……..…8
12. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami……..…9

1. Úvod

Školní družina (ŠD) je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. Ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Hlavně formou hry plní vzdělávací cíle a pomáhá žákům překonat jejich handicapy. ŠD má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů a rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

2. Charakteristika ŠD

Činnost školní družiny je určena pro žáky prvního stupně základní školy. Do ŠD jsou přijímáni žáci podle věku od prvního ročníku do naplnění kapacity- 60 žáků. Činnost probíhá ve dvou odděleních – po 30 žácích.

Nepravidelných činností se mohou zúčastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce (soutěže, vystoupení), za předpokladu dodržení maximálního počtu žáků přítomných v oddělení (tj. 30 žáků).

Provoz družiny:

ranní 6.45 – 7.45hod

každodenní provoz ŠD po vyučování: Po – Čtv 11.25 – 16.00 hod

Pa – 15:30

3. Cíle zájmového vzdělávání

- Motivovat k učení a celoživotnímu vzdělávání
- Podněcovat k tvořivému a logickému myšlení
- Rozvíjet komunikaci
- Schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých
- Připravit žáky pro budoucí plnohodnotný život
- Probouzet u žáků potřebu vnímavosti k prostředí, lidem i k přírodě
- Být odpovědný za své činy a jednání, kladný vztah ke svému zdraví
- Být ohleduplný a učit se žít společně s ostatními lidmi
- Pomoci žákům rozpoznat své schopnosti, osvojovat vědomosti a dovednosti

Vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence:

a) Kompetence k učení

předáváme nové informace, pomáháme využívat nových poznatků v praktických činnostech a v životě, vedeme žáka k dovednosti dávat si věci a poznatky do souvislosti

b) Kompetence k řešení problému

dáváme žákům prostor k vyjádření svého názoru, pomáháme nalézat různé způsoby a varianty řešení, vedeme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a také k objektivnímu hodnocení svých činů, vedeme žáky k přijímání neúspěchu a motivujeme je k opětovnému řešení úkolu jinými způsoby

c) Kompetence komunikativní

dáváme prostor vyjadřovat myšlenky a názory, vedeme žáky k práci v týmu, rozvíjíme schopnost naslouchat druhým, porozumět a reagovat, umožňujeme využívat komunikativních dovedností k vytváření sociálních vztahů

d) Kompetence sociální a personální

vedeme žáky k dodržování pravidel slušného chování, podílíme se na upevňování dobrých vztahů v kolektivu, podněcujeme ke spolupráci, snažíme se o to, aby žáci dovedli ocenit své spolužáky za dobrou práci

e) Kompetence občanské

vedeme k respektování názoru ostatních, rozvíjíme schopnosti empatie, seznamujeme žáky s jejich právy a povinnostmi, připravujeme žáky na to, aby podle situace se dokázali zodpovědně rozhodnout, pomáháme žáky zapojit do společenského dění, vytváříme kladný vztah k ochraně zdraví a životního prostředí

f) Kompetence pracovní

vedeme žáky k dodržování bezpečnostních pravidel při zacházení s nástroji, umožňujeme žákům vyhodnocovat výsledky své činnosti, pomáháme využívat znalostí při konkrétních činnostech propojených s praktickým životem, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou činnost v době využití volného času, dbáme, aby žáci udržovali své pracovní místo v pořádku a čistotě.

4. Formy vzdělávání

Jsou naplňovány hrou, výtvarnými, sportovními aktivitami, pozorováním, vyprávěním, dramatizací, diskuzí, prací s odbornou literaturou, exkurzemi, individuální prací, kterou vychovatelka přizpůsobuje individuálním potřebám žáků.

- **Pravidelná činnost** – každodenní činnost v oděleních vychází z týdenní skladby zaměstnání, představuje organizované aktivity, zájmové kroužky
- **Příležitostná činnost** – přesahují rámec oddělení, nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností (besídky, tvořivé dílny, divadlo výlety..)
- **Osvětová činnost** – shromažďování a poskytování informací, prevence rizikového chování a bezpečnost žáků ve škole a při cestě domů…

- **Spontánní činnost** – samostatná aktivita žáků v prostorách ŠD, individuální aktivity..

5. Evaluace činnosti ŠD

- pozorování, rozbor aktivit dětí, analýza prací
- týdenní hodnocení na úrovni oddělení
- výstavky prací, vyhodnocení dílčích projektů
- rozhovory s rodiči
- konzultace s vyučujícími a vých. poradcem

6. Časový plán

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno po dobu 10 měsíců - po dobu trvání školního roku.
V době prázdnin popř. ředitelského volna v průběhu školního roku je zajišťován provoz ŠD podle počtu případných zájemců – uvedeno ve Vnitřním řádu ŠD.

Skladbu činností vychovatelky přizpůsobují potřebám dětí a klimatickým podmínkám. Organizace činností je upřesněna v Přehledech výchovně – vzdělávací práce.

7. Vzdělávací obsah

Obsah vzdělávání ve ŠD vychází z tematického celku RVP Člověk a jeho svět. Zasahuje též do oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Umění a kultura, Hudební a výtvarná výchova, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce

Časové rozvržení obsahu:

Podzimní období (září, říjen, listopad)

- poučení o bezpečnosti, seznámení s vnitřním řádem školní družiny
- sportovní hry na hřišti a v tělocvičně- vybíjená, kroket, tenis, ping pong, skákání přes gumu
- návštěvy v knihovně – učíme se zacházet s knihou, četba příběhů, zahájení četby vypůjčených knih, práce s encyklopedií
- desatero pravidel o slušném chování(„ kouzelná slovíčka“)
- podzim a jeho ztvárnění v různých podobách (míchání barev, frotáž, výroba strašidýlek, dýňové dekorace)
- co znamená datum 28. října – první prezident, dobové fotografie a mapa, jak se žilo za „ první republiky“, státní symboly
- vyrábíme ptačí krmítko – z lékařských špachtlí, vaty
- vytváříme portrét – barevný papír, modelace 3D (rodiče, sourozenec, kamarád i pohádková postava)

Zimní období (prosinec, leden, únor)

- Mikuláš – četba příběhu o Mikuláši,práce s papírem – masky, postavičky
- dramatizace pohádky „ Narození Ježíška“

- zájmové činnosti zaměřené k vánočním svátkům –vánoční přání, stříháme sněhové vločky, připravujeme papírový betlém
- úklid školní družiny, kompletace her
- vystrojíme vánoční stromeček
- pečeme vánoční cukroví – perníčky
- vánoční dílničky s rodiči a rozsvícení vánočního stromku
- pohybové hry na sněhu – koulovaná, stavíme si sněhuláky
- poznáváme zimní sporty
- chráníme se proti bacilům – poznáváme ovoce (ovocný salát, hádáme ovoce podle chuti), jak se správně oblékat a dbát na hygienu
- volné hry a zábava

Jarní období (březen, duben, květen)

- velikonoční výzdoba, obyčeje, zvyky (zdobíme kraslice voskovkami, olejovou technikou, koláž, vyrábíme malé svíčky
- velikonoční výstava našich žáků ve školní jídelně
- hádanky, kvízy, doplňovačky
- zásady první pomoci – besídka se zdravotní sestřičkou
- dáreček pro rodiče k mezinárodnímu svátku- skládáme srdíčka z papíru
- jarní hry dětí (cvrkání kuliček, skákání panáka, míčové hry, skákání přes gumu
- navlékáme korálky pro maminky, pro tátu, sourozence, kamarády
- soutěž školní družiny ve stolním fotbale
- malujeme, kreslíme, stříháme barevné papírové květy
- zkusíme i květy z PET lahví

Létní období (červen)

- celodenní výlet
- volné hry dětí na hřišti
- orientace na mapě – kam pojedu o prázdninách?
- soutěž ve stolním tenise
- ukončení a rozloučení

V průběhu celého roku:

Opakování zásad bezpečnosti
Zájmové kroužky probíhající během ŠD
Výtvarná a pracovní činnost
Třídění odpadů
Pravidelná návštěva knihovny
Společná četba
Učíme se ohleduplnosti a tolerance

Témata vzdělávání se mohou v jednotlivých časových obdobích prolínat.

Téma	kompetence
Místo, kde žijeme **Náš domov** – kreslíme rodiče, sourozence **Škola, cesta do školy -** Seznamujeme se s prostředím školy, jídelny a školní družiny, orientace v okolí školy, zjišťujeme, kdo v naší škole pracuje. **Dopravní výchova -**Poznáváme dopravní značky, v rámci dopravní výchovy využíváme interaktivní program, používáme velkou deskovou dopravní hru **Naše město -** Seznamujeme se s důležitými budovami v obci(městský úřad, knihovna, senior centrum, místní obchod, kostel, sběrné suroviny..), nahlížíme do mapy. senior centrum – proč musíme pečovat o staré občany a pomáhat jim	c, d, e, f a, b, f a, c, f a, b, c, e, f a, b , c, d, e, f a, b, d, e
Lidé kolem nás **Rodina** - Povídáme si, kde rodiče pracují, jak spolu trávíme volný čas **Přátelé** - Rozlišujeme lidské vlastnosti, popisujeme svého kamaráda, vzájemně si pomáháme, učíme se tolerance **Naše oslavy a tradice -** Čteme si o vánočních zvycích, pořádáme vánoční dílničky s rodiči, tvoříme vánoční výzdobu a dekorace Velikonoce- vyrábíme dekorace, povídáme si o jarních tradicích I jinde žijí jinak, mají jiné zvyklosti a tradice **Každý je jiný -** Mezi námi žijí zdravotně postižení lidé – zkoušíme své smysly, hrajeme hry např. haptické batůžky Upevňujeme správné chování – zdravení, poděkování, prosba, omluva	c, d, f a, b, c, d, e c, d, e, f a, c, f a, c, d, e a, b, c, f c, d
Lidé a čas **Denní režim -** Rozlišujeme povinnost a zábavu, rozvrhneme si denní režim Rozlišujeme roční období, měsíce, týdny Hrajeme hry na procvičení pozornosti, paměti, postřehu Učíme se hodiny **Jak lidé žili dříve** - Procházíme historií – procházíme českými pověstmi interpretujeme pověsti vázané na region **Poznáváme památky regionu** – Kuňka, Slatiňany, muzeum Holice **Výprava za poznáním –** řemesla minulosti	a, b, c, f a, b, c a, e, f a, c, e
Rozmanitost přírody **Příroda kolem nás -** Tvoříme z přírodních materiálů, dekorace, zvířátka Určujeme typ krajiny Určujeme způsob získávání potravin **Zvířátka, naši kamarádi** - Naši domácí mazlíčci, zvířátka ve volné přírodě Kreslíme, modelujeme, máme pexesa se zvířátky **Chráníme naši přírodu -** Třídíme odpad, máme odpadové pexeso, beseda o recyklaci, jak se chováme k životnímu prostředí Povídáme si o přírodě, používáme encyklopedii	a, f a, d, e, f a, e, f a, b, c, d, e, f a, b, c, d, e, f a, c, e

Člověk a jeho zdraví **Naše tělo -** Prohlížíme všeobecné encyklopedie o lidském těle **První pomoc** - Známe důležitá telefonní čísla **Dej si pozor!** - Snažíme se rozlišit nebezpečná chování Dodržujeme pravidla chodce a cyklisty **Podporujeme zdravý způsob** života - Důležitý je pro nás pobyt venku, na školním hřišti, dodržujeme fair-play Uplatňujeme základní hygienické podmínky, podporujeme vztah k zdravému způsobu života	a, c, e a, b, c, f a, b, c, e a, e, f a, b, d, e
Člověk a kultura Malování, vystřihování, zdobení, modelování z plastelíny (vytváříme hodnoty, rozvíjíme fantazii a estetické cítění) hudební a pohybové hry, zpěv písní, hry na Orffovy nástroje (máme zájem o hudbu, tančíme). Práce s časopisy, knihami, navštěvujeme knihovnu, četba knih na pokračování, hádanky, videoprojekce	a, f, c c, d, e a, c, d, e

8. Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování

- přijetí žáka rozhoduje ředitel školy, na základě vyplněných náležitostí v závazné písemné přihlášce.
- Žáka lze přijmout do ŠD kdykoliv v průběhu školního roku, pokud počet zapsaných účastníků nepřesáhne stanovenou kapacitu
- Ukončit vzdělávání lze kdykoliv v průběhu školního roku. Odhlášení provádí zákonný zástupce písemnou formou
- Žáci jsou přijímáni podle stanovených kritérií pro přijetí žáka do ŠD a to maximálně do výše stanovené kapacity – od 1. 9. 2015 je kapacita stanovena na 60 žáků.

Kritéria pro přijímání žáků do školní družiny (věk žáků ve školním roce od nejmladšího):

a) Věk

5	let	6 bodů
6	let	5 bodů
7	let	4 body
8	let	3 body
9	let	2 body
10	let	1 bod

b) Ročník

1.	ročník	3 body
2.	ročník	2 body
3.	ročník	1 bod

c) Docházka

Každodenní 3 body (ráno i odpoledne)
Každodenní 2 body (pouze ráno nebo odpoledne)
Nepravidelná 1 bod

- Zvláštní výjimečné případy se řeší individuálně – vedení školy, vychovatelky ŠD, rodina
- Žadatelům, kterým nebylo vyhověno – stejně jako ostatním žákům ZŠ, kteří váží svůj pobyt ve škole v závislosti na časovém harmonogramu dopravních spojů (svoz Metelka, autobusová, vlaková nebo vlastní doprava) **nabízí škola tzv. dohlídávání ve třídě k tomu určené.** Žáci zde mohou trávit čas čekání na spoje pod dozorem některého z učitelů nebo učitelek (podle rozpisu).

Pokud žák nevyužije této nabídky, musí po vyučování, respektive po odchodu z jídelny opustit budovu a areál školy.

9. Personální obsazení

Ve ŠD pracují 2 vychovatelky, obě splňují kvalifikaci dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Počet vychovatelek a oddělení se odvíjí od počtu přihlášených žáků v daném školním roce.

10. Materiální a ekonomické podmínky

Školní družina využívá pro činnost I. oddělení hernu školní družiny v přízemí budovy 1. stupně a pro činnost II. oddělení učebnu třídy v přízemí budovy 1. stupně ZŠ.

Obě jsou vybavené vhodným nábytkem a společenskými, didaktickými hrami, pomůckami a stavebnicemi. K dispozici jsou výtvarné a pracovní potřeby, které jsou průběžně doplňovány. ŠD při své činnosti využívá také prostory tělocvičny, interaktivní tabuli, audiotechniku. Pro venkovní činnosti je k dispozici školní hřiště, dvě chatičky na hračky, prolézačky a pinpongové stoly.

Na základě rozhodnutí zřizovatele, je stanovena výše příspěvku zákonných zástupců za umístění žáka ve ŠD na 80Kč. Vybraná částka je používána na potřeby spojené s provozem družiny. Způsob výběru upřesňuje vnitřní řád.

Žáci, kteří nejsou zapsáni v docházce do ŠD, ale navštěvují v odpoledních hodinách po vyučování zájmový kroužek pořádaný ZŠ, mohou za předpokladu, že nebude překročen počet 30 žáků navštívit ŠD na nezbytně dlouhou dobu. Za tyto žáky pak zákonný zástupce poplatek neplatí.

11. Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost a ochrana zdraví se řídí školním řádem včetně vnitřních řádů - školní družiny, učeben a školního hřiště.

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emoční. Vytváří zázemí a bezpečné prostředí pro rozvoj žáků. Podporuje vztahy nejen mezi žáky, ale i zaměstnanci a rodiči.

Do ŠD se vchází bočním vchodem. Vstup monitorují vychovatelky. K dispozici mají vizuální kontakt přes komunikační obrazovku. Podle nařízení vedení školy **nemají cizí osoby povolen vstup do budovy.** Boční vchod je uzamčen. Pouze po domluvě s pedagogickým pracovníkem může vstoupit cizí osoba (zákonný zástupce, poštovní doručovatel, osoby, které vyzvedávají oběd pro nemocné dítě).

Vychovatelka zodpovídá za žáky po celou dobu pobytu ve školní družině a řídí se platnými předpisy a náplní práce.

Při výletech, soutěžích, společenských akcích apod. je možné zajistit jednou vychovatelkou dozor nad 25 žáky. V případě nutnosti ředitel školy určí další postup.

Žáci se ve všech prostorách užívaných ŠD řídí vnitřním řádem školní družiny, školním řádem, provozním řádem tělocvičny a venkovního hřiště.

12. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Dle vyhlášky č.27/2016 Sb. je škola otevřena žákům se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným a žákům s mimořádným nadáním.

V rámci ŠD se jedná nejvíce o děti hyperaktivní, impulzivní, nesoustředění. Těmto žákům pomáháme zapojit se do kolektivu individuální péčí. ŠD při své činnosti respektuje individualitu každého žáka a vytváří přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Spolupracujeme s rodiči a vyučujícími. Do volnočasových aktivit a činností jsou tito žáci začleněni dle charakteru specifických potřeb. Pokud je v oddělení ŠD žák se speciálními vzdělávacími potřebami, kterému je dle doporučení poskytováno podpůrné opatření spočívající ve využití asistenta pedagoga (AP), zajišťuje působení AP i ve ŠD.

Pro rozvoj nadaných jedinců ŠD nabízí další aktivity dle jejich zájmu.

Platnost dokumentu od: 3.9.2018

Zpracovala : Dis Taťána Chmelíková

……

Mgr. Felcmanová Jana, ředitelky školy